

GIỚI HẠN HÀM SỐ

1. Định nghĩa:

1.1. Giới hạn hàm số: Cho khoảng K chứa điểm x_0 . Ta nói rằng hàm số $f(x)$ xác định trên K (có thể trừ điểm x_0) có giới hạn là L khi x dần tới x_0 nếu với dãy số (x_n) bất kì, $x_n \in K \setminus \{x_0\}$ và $x_n \rightarrow x_0$, ta có: $f(x_n) \rightarrow L$. Ta kí hiệu:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L \text{ hay } f(x) \rightarrow L \text{ khi } x \rightarrow x_0.$$

1.2. Giới hạn một bên:

* Cho hàm số $y = f(x)$ xác định trên $(x_0; b)$. Số L gọi là giới hạn bên phải của hàm số $y = f(x)$ khi x dần tới x_0 nếu với mọi dãy $(x_n): x_0 < x_n < b$ mà $x_n \rightarrow x_0$ thì ta có: $f(x_n) \rightarrow L$. Kí hiệu: $\lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x) = L$.

* Cho hàm số $y = f(x)$ xác định trên $(a; x_0)$. Số L gọi là giới hạn bên trái của hàm số $y = f(x)$ khi x dần tới x_0 nếu với mọi dãy $(x_n): a < x_n < x_0$ mà $x_n \rightarrow x_0$ thì ta có: $f(x_n) \rightarrow L$. Kí hiệu: $\lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x) = L$.

Chú ý: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x) = L$.

1.3. Giới hạn tại vô cực

* Ta nói hàm số $y = f(x)$ xác định trên $(a; +\infty)$ có giới hạn là L khi $x \rightarrow +\infty$ nếu với mọi dãy số $(x_n): x_n > a$ và $x_n \rightarrow +\infty$ thì $f(x_n) \rightarrow L$. Kí hiệu:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = L.$$

* Ta nói hàm số $y = f(x)$ xác định trên $(-\infty; b)$ có giới hạn là L khi $x \rightarrow -\infty$ nếu với mọi dãy số $(x_n): x_n < b$ và $x_n \rightarrow -\infty$ thì $f(x_n) \rightarrow L$. Kí hiệu:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = L.$$

1.4. Giới hạn vô cực

* Ta nói hàm số $y = f(x)$ có giới hạn dần tới dương vô cực khi x dần tới x_0 nếu với mọi dãy số $(x_n): x_n \rightarrow x_0$ thì $f(x_n) \rightarrow +\infty$. Kí hiệu: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$.

* Tương tự ta cũng có định nghĩa giới hạn dần về âm vô cực

* Ta cũng có định nghĩa như trên khi ta thay x_0 bởi $-\infty$ hoặc $+\infty$.

2. Các định lí về giới hạn

Định lí 1: Giới hạn của tổng, hiệu, tích, thương (mẫu số dẫn về $L \neq 0$) khi $x \rightarrow x_0$ (hay $x \rightarrow +\infty; x \rightarrow -\infty$) bằng tổng, hiệu, tích, thương của các giới hạn đó khi $x \rightarrow x_0$ (hay $x \rightarrow +\infty; x \rightarrow -\infty$).

Chú ý: Định lí trên ta chỉ áp dụng cho những hàm số có giới hạn là hữu hạn. Ta không áp dụng cho các giới hạn dẫn về vô cực

Định lí 2: (Nguyên lí kẹp)

Cho ba hàm số $f(x), g(x), h(x)$ xác định trên K chứa điểm x_0 (có thể các hàm đó không xác định tại x_0). Nếu $g(x) \leq f(x) \leq h(x) \quad \forall x \in K$ và

$$\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} h(x) = L \text{ thì } \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = L.$$

3. Một số giới hạn đặc biệt

$$* \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ (x \rightarrow -\infty)}} x^{2k} = +\infty \quad ; \quad \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ (x \rightarrow -\infty)}} x^{2k+1} = +\infty \text{ } (-\infty)$$

$$* \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty \text{ } (-\infty) \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{k}{f(x)} = 0 \text{ } (k \neq 0).$$

Vấn đề 1. Tìm giới hạn bằng định nghĩa

Phương pháp:

Sử dụng định nghĩa chuyên giới hạn của hàm số về giới hạn của dãy số.

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm giới hạn các hàm số sau bằng định nghĩa :

1. $A = \lim_{x \rightarrow 1} (3x^2 + x + 1)$	2. $B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 - 1}{x - 1}$
3. $C = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x+2} - 2}{x - 2}$	4. $D = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x+2}{x-1}$

Lời giải.

1. Với mọi dãy (x_n) mà $\lim x_n = 1$ ta có:

$$A = \lim (3x_n^2 + x_n + 1) = 3 + 1 + 1 = 5$$

2. Với mọi dãy (x_n) mà $\lim x_n = 1$ và $x_n \neq 1 \quad \forall n$ ta có:

$$B = \lim \frac{(x_n - 1)(x_n^2 + x_n + 1)}{x_n - 1} = \lim (x_n^2 + x_n + 1) = 3.$$

3. Với mọi dãy (x_n) mà $\lim x_n = 2$ và $x_n \neq 2 \quad \forall n$ ta có:

$$B = \lim \frac{\sqrt{x_n+2} - 2}{x_n - 2} = \lim \frac{(x_n - 2)}{(x_n - 2)(\sqrt{x_n+2} + 2)} = \lim \frac{1}{\sqrt{x_n+2} + 2} = \frac{1}{4}$$

4. Với mọi dãy (x_n) mà $\lim x_n = +\infty$ ta có:

$$D = \lim \frac{3x_n + 2}{x_n - 1} = \lim \frac{3 + \frac{2}{x_n}}{1 - \frac{1}{x_n}} = 3.$$

Ví dụ 2. Chứng minh rằng hàm số sau không có giới hạn:

1. $f(x) = \sin \frac{1}{\sqrt{x}}$ khi $x \rightarrow 0$

2. $f(x) = \cos^5 2x$ khi $x \rightarrow -\infty$.

Lời giải.

1. Xét hai dãy $(x_n): x_n = \frac{1}{\left(\frac{\pi}{2} + n2\pi\right)^2}, (y_n): y_n = \frac{1}{(n\pi)^2}$

Ta có: $\lim x_n = \lim y_n = 0$ và $\lim f(x_n) = 1; \lim f(y_n) = 0$.

Nên hàm số không có giới hạn khi $x \rightarrow 0$.

2. Tương tự ý 1 xét hai dãy: $x_n = n\pi; y_n = \frac{\pi}{4} + n\pi$

Ví dụ 3. Chứng minh rằng nếu $\lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = 0$ thì $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$.

Lời giải.

Với mọi dãy $(x_n): \lim x_n = x_0$ ta có: $\lim |f(x_n)| = 0 \Rightarrow \lim f(x_n) = 0$

$\Rightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$.

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm giới hạn các hàm số sau bằng định nghĩa

1. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x+1}{x-2}$

2. $\lim_{x \rightarrow 2} (x^3 + 1)$

3. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x+3} - 2}{x-1}$

4. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x+3}{x-2}$

5. $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{2x^2 - x + 1}{x+2}$

6. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x+2}{2x-1}$

7. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x+4} - 2}{2x}$

8. $\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{4x-3}{x-1}$

9. $\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{3x-1}{x-2}$

Bài 2 Chứng minh rằng các hàm số sau không có giới hạn:

1. $f(x) = \sin \frac{1}{x}$ khi $x \rightarrow 0$

2. $f(x) = \cos x$ khi $x \rightarrow +\infty$

Bài 3 Bằng định nghĩa hãy tìm các giới hạn sau

1. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x^2 + x - 3}{x - 1}$

2. $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x+1}{(2-x)^4}$

3. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x^2}{2x^2 + 1}$

4. $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x^2 + x - 1)$ 5. $\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x^2 - 4}{\sqrt{(x^4 + 1)(2 - x)}}$ 6. $\lim_{x \rightarrow -1^-} \frac{x^2 + 3x + 2}{|x + 1|}$.

Bài 4 Chứng minh rằng các hàm số sau không có giới hạn

1. $f(x) = \cos \frac{1}{x^2}$ khi $x \rightarrow 0$ 2. $f(x) = \sin 2x$ khi $x \rightarrow +\infty$

Vấn đề 2. Tìm giới hạn của hàm số

Bài toán 01: Tìm $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$ biết $f(x)$ xác định tại x_0 .

Phương pháp:

- * Nếu $f(x)$ là hàm số cho bởi một công thức thì giá trị giới hạn bằng $f(x_0)$
- * Nếu $f(x)$ cho bởi nhiều công thức, khi đó ta sử dụng điều kiện để hàm số có giới hạn (Giới hạn trái bằng giới hạn phải).

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm các giới hạn sau:

1. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 2x + 3 \cos x + x}{2x + \cos^2 3x}$ 2. $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x^2 + 3} - 2x}{\sqrt[3]{x + 6} + 2x - 1}$

Lời giải.

1. Ta có: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 2x + 3 \cos x + x}{2x + \cos^2 3x} = \frac{\sin 0 + 3 \cos 0 + 0}{2 \cdot 0 + \cos^2 0} = 3$

2. Ta có: $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x^2 + 3} - 2x}{\sqrt[3]{x + 6} + 2x - 1} = \frac{\sqrt{2^2 + 3} - 2 \cdot 2}{\sqrt[3]{2 + 6} + 2 \cdot 2 - 1} = \frac{\sqrt{7} - 4}{5}$.

Ví dụ 2. Xét xem các hàm số sau có giới hạn tại các điểm chỉ ra hay không? Nếu có hãy tìm giới hạn đó?

1. $f(x) = \begin{cases} x^2 + 3x + 1 & \text{khi } x < 1 \\ x^2 + 2 & \text{khi } x \rightarrow 1; \\ \frac{3x + 2}{3} & \text{khi } x \geq 1 \end{cases}$

2. $f(x) = \begin{cases} 2x^2 + 3x + 1 & \text{khi } x \geq 0 \\ -x^2 + 3x + 2 & \text{khi } x < 0 \end{cases}$ khi $x \rightarrow 0$

Lời giải.

1. Ta có: $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{3x + 2}{3} = \frac{5}{3}$.

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{x^2 + 3x + 1}{x^2 + 2} = \frac{5}{3} \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \frac{5}{3}.$$

$$\text{Vậy } \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = \frac{5}{3}.$$

$$2. \text{ Ta có: } \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (2x^2 + 3x + 1) = 1.$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} (-x^2 + 3x + 2) = 2 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x).$$

Vậy hàm số $f(x)$ không có giới hạn khi $x \rightarrow 0$.

Ví dụ 3. Tìm m để các hàm số:

$$1. f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 + mx + 2m + 1}{x + 1} & \text{khi } x \geq 0 \\ \frac{2x + 3m - 1}{\sqrt{1-x} + 2} & \text{khi } x < 0 \end{cases} \quad \text{có giới hạn khi } x \rightarrow 0.$$
$$2. f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 + x - 2}{\sqrt{1-x}} + mx + 1 & \text{khi } x < 1 \\ 3mx + 2m - 1 & \text{khi } x \geq 1 \end{cases} \quad \text{có giới hạn khi } x \rightarrow 1.$$

Lời giải.

$$1. \text{ Ta có: } \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x^2 + mx + 2m + 1}{x + 1} = 2m + 1$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{2x + 3m - 1}{\sqrt{1-x} + 2} = \frac{3m - 1}{3}$$

Hàm số có giới hạn khi $x \rightarrow 0$ khi và chỉ khi $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x)$

$$\Leftrightarrow 2m + 1 = \frac{3m - 1}{3} \Leftrightarrow m = -\frac{4}{3}.$$

$$2. \text{ Ta có: } \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} (3mx + 2m - 1) = 5m - 1$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \left(\frac{x^2 + x - 2}{\sqrt{1-x}} + mx + 1 \right) \\ &= \lim_{x \rightarrow 1^-} \left(-(x+2)\sqrt{1-x} + mx + 1 \right) = m + 1 \end{aligned}$$

Hàm số có giới hạn khi $x \rightarrow 1$ khi và chỉ khi $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$

$$\Leftrightarrow 5m - 1 = m + 1 \Leftrightarrow m = \frac{1}{2}.$$

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm giới hạn các hàm số sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - x + 1}{x + 1}$

2. $B = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{6}} \frac{2 \tan x + 1}{\sin x + 1}$

3. $C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x+2} - x + 1}{3x + 1}$

4. $D = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{7x+1} + 1}{x - 2}$

Bài 2 Tìm các giới hạn sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow -2} \frac{x + 1}{x^2 + x + 4}$

2. $B = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{6}} \frac{\sin^2 2x - 3 \cos x}{\tan x}$

3. $C = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{2x^2 - x + 1} - \sqrt[3]{2x + 3}}{3x^2 - 2}$

4. $D = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{3x+1} - 2}{\sqrt[3]{3x+1} - 2}$

Bài 3 Xét xem các hàm số sau có giới hạn tại các điểm chỉ ra hay không? Nếu có hãy tìm giới hạn đó?

1. $f(x) = \begin{cases} 3x^3 - 5x^2 + 4 & \text{khi } x \geq 1 \\ 3x - 1 & \text{khi } x < 1 \end{cases}$ khi $x \rightarrow 1$

2. $f(x) = \begin{cases} x^3 - 8 & \text{khi } x > 2 \\ x - 2 & \text{khi } x = 2 \\ 2x + 1 & \text{khi } x < 2 \end{cases}$ tại $x \rightarrow 2$.

Bài 4 Xét xem các hàm số sau có giới hạn tại các điểm chỉ ra hay không? Nếu có hãy tìm giới hạn đó?

1. $f(x) = \begin{cases} 3x^2 - 5x + 1 & \text{khi } x \geq 1 \\ -3x + 2 & \text{khi } x < 1 \end{cases}$ tại $x = 1$.

2. $f(x) = \begin{cases} x^3 - 8 & \text{khi } x > 2 \\ x - 2 & \text{khi } x = 2 \\ 2x + 1 & \text{khi } x < 2 \end{cases}$ tại $x = 2$.

Bài 5

1. Tìm a để hàm số sau có giới hạn khi $x \rightarrow 2$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + ax + 1 & \text{khi } x > 2 \\ 2x^2 - x + 1 & \text{khi } x \leq 2 \end{cases}$$

2. Tìm a để hàm số sau có giới hạn tại $x = 0$

$$f(x) = \begin{cases} 5ax^2 + 3x + 2a + 1 & \text{khi } x \geq 0 \\ 1 + x + \sqrt{x^2 + x + 2} & \text{khi } x < 0 \end{cases}$$

Bài 6 Tìm a để hàm số

$$1. f(x) = \begin{cases} 5ax^2 + 3x + 2a + 1 & \text{khi } x \geq 0 \\ 1 + x + \sqrt{x^2 + x + 2} & \text{khi } x < 0 \end{cases} \text{ có giới hạn tại } x \rightarrow 0$$
$$2. f(x) = \begin{cases} x^2 + ax + 1 & \text{khi } x > 1 \\ 2x^2 - x + 3a & \text{khi } x \leq 1 \end{cases} \text{ có giới hạn khi } x \rightarrow 1.$$

Bài toán 02. Tìm $A = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)}$ trong đó $f(x_0) = g(x_0) = 0$.

Dạng này ta gọi là dạng vô định $\frac{0}{0}$.

Để khử dạng vô định này ta sử dụng định lý Bozu cho đa thức:

Định lý: Nếu đa thức $f(x)$ có nghiệm $x = x_0$ thì ta có:

$$f(x) = (x - x_0)f_1(x).$$

* Nếu $f(x)$ và $g(x)$ là các đa thức thì ta phân tích $f(x) = (x - x_0)f_1(x)$ và

$g(x) = (x - x_0)g_1(x)$. Khi đó $A = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f_1(x)}{g_1(x)}$, nếu giới hạn này có dạng $\frac{0}{0}$ thì

ta tiếp tục quá trình như trên.

Chú ý: Nếu tam thức bậc hai $ax^2 + bx + c$ có hai nghiệm x_1, x_2 thì ta luôn có sự phân tích $ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2)$.

* Nếu $f(x)$ và $g(x)$ là các hàm chứa căn thức thì ta nhân lượng liên hợp để chuyển về các đa thức, rồi phân tích các đa thức như trên.

Các lượng liên hợp:

$$1. (\sqrt{a} - \sqrt{b})(\sqrt{a} + \sqrt{b}) = a - b$$

$$2. (\sqrt[3]{a} \pm \sqrt[3]{b})(\sqrt[3]{a^2} \mp \sqrt[3]{ab} + \sqrt[3]{b^2}) = a - b$$

$$3. (\sqrt[n]{a} - \sqrt[n]{b})(\sqrt[n]{a^{n-1}} + \sqrt[n]{a^{n-2}b} + \dots + \sqrt[n]{b^{n-1}}) = a - b$$

* Nếu $f(x)$ và $g(x)$ là các hàm chứa căn thức không đồng bậc ta sử dụng phương pháp tách, chẳng hạn:

Nếu $\sqrt[n]{u(x)}, \sqrt[m]{v(x)} \rightarrow c$ thì ta phân tích:

$$\sqrt[n]{u(x)} - \sqrt[m]{v(x)} = (\sqrt[n]{u(x)} - c) - (\sqrt[m]{v(x)} - c).$$

Trong nhiều trường hợp việc phân tích như trên không đi đến kết quả ta phải phân tích như sau: $\sqrt[n]{u(x)} - \sqrt[m]{v(x)} = (\sqrt[n]{u(x)} - m(x)) - (\sqrt[m]{v(x)} - m(x))$, trong đó $m(x) \rightarrow c$.

* Một đẳng thức cần lưu ý:

$$a^n - b^n = (a - b)(a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + ab^{n-2} + b^{n-1}).$$

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm các giới hạn sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^n - 1}{x - 1}$

2.

$B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^5 - 5x^3 + 2x^2 + 6x - 4}{x^3 - x^2 - x + 1}$

Lời giải.

1. Ta có: $x^n - 1 = (x - 1)(x^{n-1} + x^{n-2} + \dots + x + 1)$

Suy ra: $\frac{x^n - 1}{x - 1} = x^{n-1} + x^{n-2} + \dots + x + 1$

Do đó: $A = \lim_{x \rightarrow 1} (x^{n-1} + x^{n-2} + \dots + x + 1) = n.$

2. Ta có: $x^5 - 5x^3 + 2x^2 + 6x - 4 = (x - 1)^2(x + 2)(x^2 - 2).$

$x^3 - x^2 - x + 1 = (x - 1)^2(x + 1)$

Do đó: $B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x + 2)(x^2 - 2)}{x + 1} = -\frac{3}{2}.$

Ví dụ 2. Tìm các giới hạn sau:

1. $C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 + mx)^n - (1 + nx)^m}{x^2}$

2. $D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 + 2x)^2(1 + 3x)^3 - 1}{x}$

Lời giải.

1. Ta có: $(1 + mx)^n = 1 + mnx + \frac{m^2n(n-1)x^2}{2} + m^3x^3.A$

Với $A = C_n^3 + mxC_n^4 + \dots + (mx)^{n-3}C_n^n$

$(1 + nx)^m = 1 + mnx + \frac{n^2m(m-1)x^2}{2} + n^3x^3.B$

Với $B = C_m^3 + nxC_m^4 + \dots + (nx)^{m-3}C_m^m$

Do đó: $C = \lim_{x \rightarrow 0} \left[\frac{m^2n(n-1) - n^2m(m-1)}{2} + x(m^3A - n^3B) \right]$

$= \frac{m^2n(n-1) - n^2m(m-1)}{2} = \frac{mn(n-m)}{2}.$

$$2. \text{ Ta có: } \frac{(1+2x)^2(1+3x)^3 - 1}{x} = \frac{(1+2x^2)\left[(1+3x)^3 - 1\right]}{x} + \frac{(1+2x)^2 - 1}{x} = (1+2x)^2(9+27x+27x^2) - (4+4x)$$

$$\text{Suy ra: } D = \lim_{x \rightarrow 0} \left[(1+2x)^2(9+27x+27x^2) - (4+4x) \right] = 5$$

Ví dụ 3. Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{2x-1} - x}{x^2 - 1}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt[3]{3x+2} - x}{\sqrt{3x-2} - 2}$$

Lời giải.

$$1. \text{ Ta có: } A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x-1-x^2}{(x-1)(x+1)(\sqrt{2x-1}+x)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{-(x-1)}{(x+1)(\sqrt{2x-1}+x)} = 0$$

$$2. \text{ Ta có: } B = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(3x+2-x^3)(\sqrt{3x-2}+2)}{3(x-2)(\sqrt[3]{(3x+2)^2} + 2\sqrt[3]{3x+2} + 4)} \\ = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{-(x^2+2x+1)(\sqrt{3x-2}+2)}{3(\sqrt[3]{(3x+2)^2} + 2\sqrt[3]{3x+2} + 4)} = -1$$

Ví dụ 4. Tìm các giới hạn sau:

$$1. B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{2x-1} - 1}{x-1}$$

$$2. C = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{2x-1} \cdot \sqrt[3]{3x-2} \cdot \sqrt[4]{4x-3} - 1}{x-1}$$

Lời giải.

$$1. \text{ Đặt } t = x-1 \text{ ta có: } B = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{2t+1} - 1}{t} = \frac{2}{3}$$

$$2. \text{ Ta có: } \sqrt{2x-1} \cdot \sqrt[3]{3x-2} \cdot \sqrt[4]{4x-3} - 1 = \sqrt{2x-1} \cdot \sqrt[3]{3x-2} \left(\sqrt[4]{4x-3} - 1 \right) + \sqrt{2x-1} \left(\sqrt[3]{3x-2} - 1 \right) + \sqrt{2x-1} - 1$$

$$\text{Mà: } \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{2x-1} - 1}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{3x-2} - 1}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[4]{4x-3} - 1}{x-1} = 1$$

Nên ta có: $C = 1 + 1 + 1 = 3$.

Ví dụ 5. Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{7x+1} - \sqrt{5x-1}}{x-1}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt{x+2} - \sqrt[3]{x+20}}{\sqrt[4]{x+9} - 2}$$

Lời giải.

$$\begin{aligned} 1. \text{ Ta có: } A &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{7x+1} - 2 - (\sqrt{5x-1} - 2)}{x-1} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{7x+1} - 2}{x-1} - \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{5x-1} - 2}{x-1} = I - J \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} I &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{7(x-1)}{(x-1)(\sqrt[3]{(7x-1)^2} + 2\sqrt[3]{7x-1} + 4)} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{7}{\sqrt[3]{(7x-1)^2} + 2\sqrt[3]{7x-1} + 4} = \frac{7}{12}. \end{aligned}$$

$$J = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{5(x-1)}{(x-1)(\sqrt{5x-1} + 1)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{5}{\sqrt{5x-1} + 1} = \frac{5}{3}$$

$$\text{Vậy } A = -\frac{2}{3}.$$

$$2. \text{ Ta có: } B = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt{x+2} - 3 - \sqrt[3]{x+20}}{\sqrt[4]{x+9} - 2} = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\frac{\sqrt{x+2} - 3}{x-7} - \frac{\sqrt[3]{x+20} - 3}{x-7}}{\frac{\sqrt[4]{x+9} - 2}{x-7}}$$

$$\text{Mà: } \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt{x+2} - 3}{x-7} = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{1}{\sqrt{x+2} + 3} = \frac{1}{6}$$

$$\lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt[3]{x+20} - 3}{x-7} = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{1}{(\sqrt[3]{x+20})^2 + 3\sqrt[3]{x+20} + 9} = \frac{1}{27}$$

$$\lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt[4]{x+9} - 2}{x-7} = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{1}{(\sqrt[4]{x+9})^3 + 2(\sqrt[4]{x+9})^2 + 4\sqrt[4]{x+9} + 8} = \frac{1}{32}.$$

$$\text{Vậy } B = \frac{\frac{1}{6} - \frac{1}{27}}{\frac{1}{32}} = \frac{112}{27}.$$

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm các giới hạn sau :

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 - 3x^2 + 2}{x^2 - 4x + 3}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^4 - 5x^2 + 4}{x^3 - 8}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+3x)^3 - (1-4x)^4}{x}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+x)(1+2x)(1+3x) - 1}{x}.$$

Bài 2 Tìm các giới hạn sau :

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^n - 1}{x^m - 1} \quad (m, n \in \mathbb{N}^*)$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[n]{1+ax} - 1}{x} \quad (n \in \mathbb{N}^*, a \neq 0)$$

$$3. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[n]{1+ax} - 1}{\sqrt[m]{1+bx} - 1} \quad \text{với } ab \neq 0$$

$$4. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+\alpha x} \sqrt[3]{1+\beta x} \sqrt[4]{1+\gamma x} - 1}{x}$$

với $\alpha\beta\gamma \neq 0$.

Bài 3 Tìm các giới hạn sau :

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{2x^2 - 5x + 2}{x^3 - 3x - 2}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^4 - 3x + 2}{x^3 + 2x - 3}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sqrt{2x+3} - x}{x^2 - 4x + 3}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x+1} - 1}{\sqrt[4]{2x+1} - 1}$$

$$5. E = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt[3]{4x-1} - \sqrt{x+2}}{\sqrt[4]{2x+2} - 2}$$

$$6. F = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{(2x+1)(3x+1)(4x+1)} - 1}{x}$$

$$7. M = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+4x} - \sqrt[3]{1+6x}}{x^2}$$

$$8. N = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[m]{1+ax} - \sqrt[n]{1+bx}}{x}$$

$$9. G = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[m]{1+ax} \sqrt[n]{1+bx} - 1}{x}$$

$$10. V = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+mx)^n - (1+nx)^m}{x^2}$$

$$11. K = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(1-\sqrt{x})(1-\sqrt[3]{x}) \dots (1-\sqrt[n]{x})}{(1-x)^{n-1}}$$

$$12. L = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(\sqrt{1+x^2} + x)^n - (\sqrt{1+x^2} - x)^n}{x}$$

Bài 4 Tìm các giới hạn sau :

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{2x^2 - 5x + 2}{x^3 - 8}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^4 - 3x^2 + 2}{x^3 + 2x - 3}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sqrt{2x+3} - 3}{x^2 - 4x + 3}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x+1} - 1}{\sqrt{2x+1} - 1}$$

$$5. E = \lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt[3]{4x-1} - \sqrt{x+2}}{\sqrt[4]{2x+2} - 2}$$

$$6. F = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{(2x+1)(3x+1)(4x+1)} - 1}{x}$$

$$7. M = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+4x} - \sqrt[3]{1+6x}}{1 - \cos 3x}$$

$$8. N = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[m]{1+ax} - \sqrt[n]{1+bx}}{\sqrt{1+x} - 1}$$

$$9. V = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+mx)^n - (1+nx)^m}{\sqrt{1+2x} - \sqrt[3]{1+3x}}$$

$$10. K = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(1-\sqrt{x})(1-\sqrt[3]{x}) \dots (1-\sqrt[n]{x})}{(1-x^2)^{n-1}}$$

Bài 5 Tìm các giới hạn sau

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{4x+1} - \sqrt[3]{2x+1}}{x}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{4x+5} - 3}{\sqrt[3]{5x+3} - 2}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{\sqrt[4]{2x+3} + \sqrt[3]{2+3x}}{\sqrt{x+2} - 1}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x - \sqrt{x+2}}{x - \sqrt[3]{3x+2}}$$

Bài 6 Tìm các giới hạn sau

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+2x} - \sqrt[3]{1+3x}}{x^2}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{\sqrt{5+4x} - \sqrt[3]{7+6x}}{x^3 + x^2 - x - 1}$$

Bài toán 03: Tìm $B = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{f(x)}{g(x)}$, trong đó $f(x), g(x) \rightarrow \infty$, dạng này ta còn gọi

là dạng vô định $\frac{\infty}{\infty}$.

Phương pháp: Tương tự như cách khử dạng vô định ở dãy số. Ta cần tìm cách đưa về các giới hạn:

$$* \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ (x \rightarrow -\infty)}} x^{2k} = +\infty \quad ; \quad \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ (x \rightarrow -\infty)}} x^{2k+1} = +\infty \quad (-\infty).$$

$$* \lim_{\substack{x \rightarrow +\infty \\ (x \rightarrow -\infty)}} \frac{k}{x^n} = 0 \quad (n > 0; k \neq 0).$$

$$* \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty \quad (-\infty) \Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{k}{f(x)} = 0 \quad (k \neq 0).$$

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(4x+1)^3(2x+1)^4}{(3+2x)^7}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{4x^2 - 3x + 4} + 3x}{\sqrt{x^2 + x + 1} - x}$$

Lời giải.

$$1. \text{ Ta có: } A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\left(4 + \frac{1}{x}\right)^3 \left(2 + \frac{1}{x}\right)^4}{\left(\frac{3}{x} + 2\right)^7} = 8$$

$$2. \text{ Ta có: } B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-\sqrt{4 - \frac{3}{x} + \frac{4}{x^2}} + 3}{-\sqrt{1 + \frac{1}{x} + \frac{1}{x^2}} - 1} = \frac{1}{2}$$

Ví dụ 2. Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{2x^2 + 1} - \sqrt{x^2 + 1}}{2x + 2}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{3x^2 - 2} + \sqrt{x + 1}}{\sqrt{x^2 + 1} - 1}$$

Lời giải.

$$1. \text{ Ta có: } A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{|x| \sqrt{2 + \frac{1}{x^2}} - |x| \sqrt{1 + \frac{1}{x^2}}}{x(2 + \frac{2}{x})} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{2 + \frac{1}{x^2}} - \sqrt{1 + \frac{1}{x^2}}}{2 + \frac{2}{x}} = \frac{\sqrt{2} - 1}{2}$$

$$2. \text{ Ta có: } B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{|x| \sqrt{3 - \frac{2}{x^2}} + |x| \sqrt{\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2}}}{|x| \left(\sqrt{1 + \frac{1}{x^2}} - \frac{1}{|x|} \right)} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-\sqrt{3 - \frac{2}{x^2}} - \sqrt{\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2}}}{\left(\sqrt{1 + \frac{1}{x^2}} - \frac{1}{|x|} \right)} = \sqrt{3}$$

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm các giới hạn sau:

$$1. C = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x - \sqrt{3x^2 + 2}}{5x + \sqrt{x^2 + 1}}$$

$$2. D = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt[3]{1 + x^4 + x^6}}{\sqrt{1 + x^3 + x^4}}$$

$$3. E = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt{x^2 - x + 1} - x)$$

$$4. F = \lim_{x \rightarrow -\infty} x(\sqrt{4x^2 + 1} - x)$$

$$5. M = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (\sqrt{x^2 + 3x + 1} - \sqrt{x^2 - x + 1})$$

$$6. N = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt[3]{8x^3 + 2x} - 2x \right)$$

$$7. H = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt[4]{16x^4 + 3x + 1} - \sqrt{4x^2 + 2} \right)$$

$$7. K = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 + 1} + \sqrt{x^2 - x} - 2x \right)$$

Bài 2 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x^2 + 5x + 1}{2x^2 + x + 1}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{a_0 x^n + \dots + a_{n-1} x + a_n}{b_0 x^m + \dots + b_{m-1} x + b_m} \quad (a_0 b_0 \neq 0).$$

Bài 3 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt[3]{3x^3 + 1} - \sqrt{2x^2 + x + 1}}{\sqrt[4]{4x^4 + 2}}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x\sqrt{x^2 + 1} - 2x + 1}{\sqrt[3]{2x^3 - 2} + 1}$$

Bài 4 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(2x + 1)^3(x + 2)^4}{(3 - 2x)^7}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{4x^2 - 3x + 4} - 2x}{\sqrt{x^2 + x + 1} - x}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x + \sqrt{3x^2 + 2}}{5x - \sqrt{x^2 + 1}}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt[3]{1 + x^4 + x^6}}{\sqrt{1 + x^3 + x^4}}$$

Bài 5 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 + x + 1} - \sqrt[3]{2x^3 + x - 1} \right)$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(x - \sqrt{x^2 + x + 1} \right)$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{4x^2 + x + 1} - 2x \right) \quad 4.$$

$$D = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\sqrt[3]{x^3 + x^2 + 1} + \sqrt{x^2 + x + 1} \right).$$

Bài 6 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 + x + 1} - 2\sqrt{x^2 - x} + x \right)$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow +\infty} x(\sqrt{x^2 + 2x} - 2\sqrt{x^2 + x} + x)$$

Bài 7 Tìm các giới hạn sau

$$1. A = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{a_0x^n + \dots + a_{n-1}x + a_n}{b_0x^m + \dots + b_{m-1}x + b_m}, (a_0b_0 \neq 0)$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\sqrt{4x^2 + x} + \sqrt[3]{8x^3 + x - 1}}{\sqrt[4]{x^4 + 3}}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{4x^2 - 2} + \sqrt[3]{x^3 + 1}}{\sqrt{x^2 + 1} - x}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x\sqrt{x^2 + 1} + 2x + 1}{\sqrt[3]{2x^3 + x + 1} + x}$$

Bài toán 04: Dạng vô định: $\infty - \infty$ và $0 \cdot \infty$

Phương pháp:

Những dạng vô định này ta tìm cách biến đổi đưa về dạng $\frac{\infty}{\infty}$.

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm các giới hạn sau: $A = \lim_{x \rightarrow -\infty} (\sqrt[3]{x^3 - 3x^2} + \sqrt{x^2 - 2x})$

Lời giải.

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sqrt[3]{x^3 - 3x^2} + \sqrt{x^2 - 2x} &= (\sqrt[3]{x^3 - 3x^2} - x) + (\sqrt{x^2 - 2x} + x) \\ &= \frac{-3x^2}{\sqrt[3]{(x^3 - 3x^2)^2} + x\sqrt[3]{x^3 - 3x^2} + x^2} + \frac{-2x}{\sqrt{x^2 - 2x} + x} \\ \Rightarrow A &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-3}{\sqrt[3]{\left(1 - \frac{3}{x}\right)^2} + \sqrt[3]{1 - \frac{3}{x}} + 1} + \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-2}{-\sqrt{1 - \frac{2}{x}} - 1} = 0. \end{aligned}$$

Ví dụ 2. Tìm giới hạn sau: $B = \lim_{x \rightarrow +\infty} x(\sqrt{x^2 + 2x} - 2\sqrt{x^2 + x} + x)$

Lời giải.

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } \sqrt{x^2 + 2x} - 2\sqrt{x^2 + x} + x &= \frac{2x^2 + 2x + 2x\sqrt{x^2 + 2x} - 4x^2 - 4x}{\sqrt{x^2 + 2x} + 2\sqrt{x^2 + x} + x} \\ &= 2x \frac{\sqrt{x^2 + 2x} - x - 1}{\sqrt{x^2 + 2x} + 2\sqrt{x^2 + x} + x} \\ &= \frac{-2x}{(\sqrt{x^2 + 2x} + 2\sqrt{x^2 + x} + x)(\sqrt{x^2 + 2x} + x + 1)}. \end{aligned}$$

$$\Rightarrow B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-2x^2}{(\sqrt{x^2 + 2x} + 2\sqrt{x^2 + x} + x)(\sqrt{x^2 + 2x} + x + 1)}$$

$$B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-2}{\left(\sqrt{1 + \frac{2}{x}} + 2\sqrt{1 + \frac{1}{x}} + 1\right)\left(\sqrt{1 + \frac{2}{x}} + 1 + \frac{1}{x}\right)} = -\frac{1}{4}.$$

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm các giới hạn sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt{x^2 - x + 1} - x)$

2. $B = \lim_{x \rightarrow -\infty} (2x + \sqrt{4x^2 - x + 1})$

3. $C = \lim_{x \rightarrow +\infty} [\sqrt[3]{(x + a_1)(x + a_2) \dots (x + a_n)} - x]$

Bài 2 Tìm các giới hạn sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt{x^2 - x + 1} - x)$

2. $B = \lim_{x \rightarrow -\infty} x(\sqrt{4x^2 + 1} - x)$

3. $C = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (\sqrt{x^2 - x + 1} - \sqrt{x^2 + x + 1})$

4. $D = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt[3]{8x^3 + 2x} - 2x)$

5. $E = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sqrt[4]{16x^4 + 3x + 1} - \sqrt{4x^2 + 2})$

6. $F = \lim_{x \rightarrow -\infty} (x - \sqrt[3]{1 - x^3})$.

Bài toán 05: Dạng vô định các hàm lượng giác

Phương pháp:

Ta sử dụng các công thức lượng giác biến đổi về các dạng sau:

- $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{x \sin x} = 1$, từ đây suy ra $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{x \tan x} = 1$.
- Nếu $\lim_{x \rightarrow x_0} u(x) = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\sin u(x)}{u(x)} = 1$ và $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{\tan u(x)}{u(x)} = 1$.

Các ví dụ

Ví dụ 1. Tìm các giới hạn sau:

1. $A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{\cos x} - \sqrt[3]{\cos x}}{\sin^2 x}$

2. $B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+2x} - \sqrt[3]{1+3x}}{1 - \sqrt{\cos 2x}}$

Lời giải.

1. Ta có: $A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{\cos x} - 1}{x^2} \cdot \frac{x^2}{\sin^2 x} + \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt[3]{\cos x}}{x^2} \cdot \frac{x^2}{\sin^2 x}$

Mà: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{\cos x} - 1}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos x - 1}{x^2} \cdot \frac{1}{\sqrt{\cos x} + 1} = -\frac{1}{4}$

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt[3]{\cos x}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{x^2} \cdot \frac{1}{\sqrt[3]{\cos^2 x} + \sqrt[3]{\cos x} + 1} = \frac{1}{6}$

Do đó: $A = -\frac{1}{4} + \frac{1}{6} = -\frac{1}{12}$.

$\frac{\sqrt{1+2x} - \sqrt[3]{1+3x}}{x^2}$

2. Ta có: $B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2}{1 - \sqrt{\cos 2x}}$

Mà: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+2x} - \sqrt[3]{1+3x}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+2x} - (1+x)}{x^2} + \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x+1) - \sqrt[3]{1+3x}}{x^2}$

$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-1}{\sqrt{1+2x} + x + 1} + \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x+3}{(x+1)^2 + (x+1)\sqrt[3]{1+3x} + \sqrt[3]{(1+3x)^2}}$

$= -\frac{1}{2} + 1 = \frac{1}{2}$.

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt{\cos 2x}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 2x}{x^2} \cdot \frac{1}{1 + \sqrt{\cos 2x}} = 1$

Vậy $B = \frac{1}{2}$.

Ví dụ 2. Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} x^3 \sin \frac{1}{x^2}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow +\infty} (2 \sin x + \cos^3 x) (\sqrt{x+1} - \sqrt{x})$$

Lời giải.

$$1. \text{ Ta có: } 0 \leq \left| x^3 \sin \frac{1}{x^2} \right| \leq x^3$$

$$\text{Mà } \lim_{x \rightarrow 0} x^3 = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0} \left| x^3 \sin \frac{1}{x^2} \right| = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0} x^3 \sin \frac{1}{x^2} = 0$$

Vậy $A = 0$.

$$2. \text{ Ta có: } B = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2 \sin x + \cos^3 x}{\sqrt{x+1} + \sqrt{x}}$$

$$\text{Mà: } 0 \leq \left| \frac{2 \sin x + \cos^2 x}{\sqrt{x+1} + \sqrt{x}} \right| \leq \frac{3}{\sqrt{x+1} + \sqrt{x}} \rightarrow 0 \text{ khi } x \rightarrow +\infty.$$

Do đó: $B = 0$.

CÁC BÀI TOÁN LUYỆN TẬP

Bài 1 Tìm giới hạn sau: $A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos ax}{x^2}$

Bài 2 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 + \sin mx - \cos mx}{1 + \sin nx - \cos nx}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x \cdot \cos 2x \cdot \cos 3x}{x^2}$$

Bài 3 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos 2x}{2 \sin \frac{3x}{2}}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos 2x - \cos 3x}{x(\sin 3x - \sin 4x)}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan^2 2x}{1 - \sqrt[3]{\cos 2x}}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2}{\sqrt{1+x} \sin 3x - \cos 2x}$$

Bài 4 Tìm các giới hạn sau:

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sin(\pi x^m)}{\sin(\pi x^n)}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(\frac{\pi}{2} - x \right) \tan x$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 0} x^\alpha \sin \frac{1}{x} \quad (\alpha > 0)$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow +\infty} (\sin \sqrt{x+1} - \sin \sqrt{x})$$

Bài 5. Tìm các giới hạn sau

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos 3x - \cos 4x}{\cos 5x - \cos 6x}$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt[3]{1 + 2 \sin 2x}}{\sin 3x}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 2x}{\sqrt[3]{\cos x} - \sqrt[4]{\cos x}}$$

$$5. E = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sin\left(\frac{\pi}{2} \cos x\right)}{\sin(\tan x)}$$

$$7. H = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[m]{\cos ax} - \sqrt[m]{\cos bx}}{\sin^2 x}$$

Bài 6. Tìm các giới hạn sau

$$1. A = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos 3x - \cos 4x}{\cos 5x - \cos 6x}$$

$$3. C = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 2x}{\sqrt[3]{\cos x} - \sqrt[4]{\cos x}}$$

$$5. E = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sin\left(\frac{\pi}{2} \cos x\right)}{\sin(\tan x)}$$

$$7. H = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[m]{\cos ax} - \sqrt[m]{\cos bx}}{\sin^2 x}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^4 2x}{\sin^4 3x}$$

$$6. F = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3 \sin x + 2 \cos x}{\sqrt{x+1} + \sqrt{x}}$$

$$8. M = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt[n]{\cos ax}}{x^2}.$$

$$2. B = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \sqrt[3]{1 + 2 \sin 2x}}{\sin 3x}$$

$$4. D = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^4 2x}{\sin^4 3x}$$

$$6. F = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3 \sin x + 2 \cos x}{\sqrt{x+1} + \sqrt{x}}$$

$$8. M = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{1+3x} - \sqrt{1+2x}}{1 - \cos 2x}.$$